SVERIGES RIKSDAG

Motion till riksdagen 2026/27:349

av Crister Carlsson och Thomas Ragnarsson (båda M)

Dammutrivningar

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att pausa dammutrivningarna och mer nogsamt avväga de olika intressen som står emot varandra och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Miljövillkoren för vattenkraftverk och regleringsdammar omprövas nu i hela Sverige. EU-direktivet som ligger till grund för åtgärderna har som ambition att de svenska miljömålen ska uppnås samt att kravet i EU:s ramdirektiv för vatten avseende god ekologisk status för vattendrag ska uppfyllas. Detta kan tyvärr leda till stora utrivningar där dammar finns. Enligt forskare kan den svenska lagstiftningen till och med leda till fler rivningar än vad EU-direktivet som ligger till grund för åtgärderna har som ambition.

Behovet av att riva dammar för att skapa fria vattenvägar har enligt forskare kopplats ihop med EU:s vattendirektiv på ett felaktigt sätt. Man anser bland annat att man i den svenska tolkningen av direktivet inte tagit i beaktande hur olika konsekvenser och intressen ska vägas mot varandra.

Miljövillkoren för vattenkraftverk och regleringsdammar omprövas alltså nu i hela Sverige. Det kan leda till stora förändringar där dammar kan behöva rivas. De EU-direktiv som finns angående fiskars vandring och dammutrivningar som konsekvens gör många bekymrade som bor och verkar runt de ungefär 10 000 dammar som finns runt om i Sverige.

Med dessa direktiv riskerar ett stort antal 2–300 år gamla dammar att rivas.

Konsekvenserna av detta skulle kunna vara förödande för kulturvärden, enskilda fastighetsägare, näringsidkare och ekosystem, och inte minst producerar många stabil el, och med tanke på omvärldsläget behöver vi robusthet i elproduktionen, men det hjälper även till vid stora vattenflöden att hindra översvämningar och för räddningstjänsten att hämta vatten vid bränder.

I ett examensarbete från Lunds universitet angående fastighetsrättsliga konsekvenser av dammutrivningar har litteraturstudier gjorts för att kunna tolka och systematisera gällande rätt. Där kan man läsa att ett antal dammar undersökts för att ge en bild av vilka fastighetsrättsliga konsekvenser som kan uppstå vid dammutrivningar. Studien visar att de fastighetsrättsliga konsekvenserna av dammutrivningar är mångbottnade och svåra att överblicka såväl som att förutspå. Följderna kan vara uppenbara eller av mer diffus karaktär. I examensarbetet konstateras att det är av stor vikt att de fastighets-rättsliga konsekvenserna noggrant utreds och analyseras under miljöprövningen för att minimera risken för oönskade följder. Därför anser undertecknade att man bör överväga att pausa dammutrivningarna och mer nogsamt avväga de olika intressen som står emot varandra.

Crister Carlsson (M) *Thomas Ragnarsson (M)*